

Zdroj: veja

Generel umeleckých diel, objektov drobnej architektúry a reklamných, informačných a propagačných zariadení na území Mestskej pamiatkovej rezervácie Košice a jej ochranného pásma

Dátum: jún – august 2018

Spracoval: Ing. arch. Alexander Lami, Ing. arch. Jana Lamiová

OBSAH

1 Úvod	str. 2
1.1 Predmet práce	
1.2 Cieľ a účel spracovania Generelu	
1.3 Riešené územie	
1.4 Základné pojmy	
1.5 Základné princípy	
1.6 Podklady	
1.7 Právne predpisy vzťahujúce sa k riešenej problematike	
2 Umelecké diela	str. 6
2.1 Analýza súčasného stavu	
2.2 Pravidlá pre umiestňovanie umeleckých diel	
2.3 Návrh lokalít vhodných na výtvarné doriešenie	
2.4 Návrh lokalít vhodných na výtvarné doriešenie po zmene dopravy	
3 Objekty drobnej architektúry	str. 13
3.1 Analýza súčasného stavu	
3.2 Pravidlá pre umiestňovanie objektov drobnej architektúry	
3.3 Pravidlá pre letné (sezónne) sedenia	
3.4 Návrh na umiestnenie ďalších objektov drobnej architektúry	
4 Reklamné zariadenia	str. 18
4.1 Analýza súčasného stavu	
4.2 Pravidlá pre umiestňovanie reklamných zariadení	
4.3 Návrh na umiestnenie ďalších reklamných zariadení	
5 Informačné zariadenia	str. 20
5.1 Analýza súčasného stavu	
5.2 Pravidlá pre umiestňovanie informačných zariadení	
5.3 Návrh na umiestnenie ďalších informačných zariadení	
6 Propagačné zariadenia	str. 23
6.1 Analýza súčasného stavu	
6.2 Pravidlá pre umiestňovanie propagačných zariadení	
6.3 Návrh na umiestnenie ďalších propagačných zariadení	
7 Umiestňovanie diel, objektov a zariadení	str. 26
8 Záver	str. 26

Príloha – Súpis umeleckých diel v MPR Košice a jej ochrannom pásme

1. ÚVOD

Mestská pamiatková rezervácia Košice (ďalej len MPR Košice) spolu s jej ochranným pásom tvoria centrálny mestský priestor Košíc – historické jadro. Je to územie, ktoré vytvára identitu a imidž celých Košíc.

Stále viac si uvedomujeme nielen hodnotu autenticky zachovaných historických budov, ale aj význam prostredia, ktoré ich obklopuje a ktorého sú súčasťou. Základom súčasnej atraktivityestskej pamiatkovej rezervácie je sústredenie kultúrneho bohatstva, umelecko-historických hodnôt a mestotvorných funkcií. Je nevyhnutné zachovať ich vo vzájomne vyvážených proporciách.

Funkčným poslaním historického centra mesta je (okrem bývania, obchodu a služieb) predovšetkým vytvárať kvalitný mestský priestor pre stretávanie sa ľudí, priestor pre zamyslenie, oddych a relaxáciu – priestor oslobodený od nadmernej intenzívnej dopravy a komerčného napätia.

1.1 Predmet práce

„Generel umeleckých diel, objektov drobnej architektúry a reklamných, informačných a propagačných zariadení na území Mestskej pamiatkovej rezervácie a jej ochranného pásma“ (ďalej len Generel) analyzuje súčasný stav, definuje negatívne javy v riešenom území, návrhy na ich odstránenie a na dotvorenie verejného priestranstva a stanovuje princípy a pravidlá umiestňovania umeleckých diel, objektov drobnej architektúry a reklamných, informačných a propagačných prvkov v historicky hodnotnom území Košíc s cieľom zachovania a prezentácie pamiatkových hodnôt v území a vytvárania kvalitného verejného priestranstva.

V grafickej časti je znázornená poloha jestvujúcich objektov pevne spojených s budovami (umelecké diela) a poloha objektov a zariadení pevne spojených so zemou. Jednotlivé druhy objektov sú graficky rozlíšené. Farebne sú rozlíšené objekty a zariadenia jestvujúce, navrhované na odstránenie a nové.

Okrem objektov, ktoré majú charakter stavieb v zmysle § 43 zákona č. 50/1976 (Stavebný zákon) sa Generel zaoberá aj voľne stojacimi objektami.

1.2 Cieľ a účel spracovania Generelu

Mestský interiér v historickom jadre Košíc prešiel za posledné dve desaťročia zásadnými zmenami. Zmenil sa charakter a najmä intenzita využívania verejného priestoru.

V roku 1996 začala rozsiahla rekonštrukcia Hlavnej ulice v Košiciach, po nej nasledovala rekonštrukcia ďalších ulíc a priestranstiev v Mestskej pamiatkovej rezervácii Košice. Jej cieľom bolo zlepšiť podmienky pre využitie verejných priestorov v historickom centre mesta – vrátiť život do verejných priestorov. Dnes, po vyše 20 rokoch, začína historické jadro zápasíť s opačným problémom. Zvýšila sa jeho atraktivita, vzrástol záujem rôznych subjektov o „vstup“ do tohto priestoru.

Pri využívaní priestranstiev v pamiatkovom území je nutné prihliadať k ich kapacitným a stavebno-technickým možnostiam tak, aby výsledné riešenie nenarúšalo pohľadovo, prevádzkovo alebo svojím technickým riešením hodnoty pamiatkového územia.

Cieľom Generelu je vytvoriť koncepciu rozmiestnenie umeleckých diel, prvkov drobnej architektúry a reklamných, informačných a propagačných zariadení na území MPR Košice a jej ochranného pásma. Je potrebné zhodnotiť súčasný stav, odstrániť nedostatky a nastaviť pravidlá do budúcnosti. Materiál má pomôcť pri koordinácii a spracovávaní agendy, týkajúcej sa umiestňovania a povoľovania týchto objektov v historickom centre Košíc.

1.3 Riešené územie

Generel platí pre historické centrum Košíc – MPR Košice a jej ochranné pásmo. Samotná MPR zaberá plochu 85 hektárov, spolu s ochranným pásmom 140 hektárov, čo predstavuje 0,925 % zastavaného územia mesta.

MPR Košice – územie vyhlásené uznesením Vlády SSR č. 2987/1982 dňa 2. februára 1983 za pamiatkovú rezerváciu.

Hranice mestskej pamiatkovej rezervácie boli navrhnuté tak, aby popri stredovekom jadre boli pod ochranu zahrnuté i hodnotné urbanizované priestory, situované za vonkajším obvodom mestských hradieb, dokumentujúce kontinuitu vývoja mestského organizmu.

Ochranné pásmo pri MPR Košice

Do ochranného pásma boli začlenené tie priľahlé priestory MPR, kde sa jednoznačne zachovala historicky vzniknutá urbanistická a architektonická podoba mesta.

Obr. č. 1 Hranice Mestskej pamiatkovej rezervácie Košice a jej ochranného pásma

Hranice riešeného územia sú totožné s hranicami ochranného pásma MPR Košice tak, ako sú definované v Zásadách ochrany pamiatkovej rezervácie Košice a zakreslené v grafickej časti platného Územného plánu Košice, odkiaľ boli prevzaté aj do grafickej časti Generelu.

Z riešeného územia je vyňatý **Mestský park v Košiciach** (súčasť ochranného pásma MPR Košice), pre ktorý je spracovaný materiál „Umiestnenie umeleckých diel na území Mestského parku v Košiciach“ (ÚHA Košice, február 2018), schválený Uznesením číslo 1086 Mestského zastupiteľstva v Košiciach zo dňa 16. apríla 2018. Uvedený materiál bol prevzatý a zapracovaný v grafickej aj textovej časti Generelu.

1.4 Základné pojmy

Pre účely tohto Generelu majú kľúčové používané pojmy nasledovný význam:

Verejné priestranstvo

je ulica, námestie, park, trhovisko a iný priestor prístupný verejnosti bez obmedzenia, ktorý bez ohľadu na vlastnícke vzťahy slúži na všeobecné užívanie.

Pamätník

je umelecky stvárnený objekt vybudovaný na pamiatku historickej udalosti, historicky významnej osobnosti alebo spoločenskej ideí

Pamätná tabuľa

je tabuľa umiestnená na objekte, samostatnom podstavci alebo dlažbe, s textom pripomínajúcim významnú udalosť, alebo významnú osobu. Jej súčasťou môže byť výtvarné stvárnenie pripomínanej udalosti, či osobnosti.

Výtvarné dielo

je voľné umelecké dielo (socha, plastika, fontána...), spracovávajúce širokú škálu osobných, lokálnych i celospoločenských tém, ktoré je výsledkom umeleckých tvorivých schopností autora

Objekty drobnej architektúry

sú objekty napomáhajúce realizovaniu jednotlivých činností a funkcií v mestskom prostredí. Významnou spoločnou vlastnosťou objektov drobnej architektúry je schopnosť dotvárať a skvalitňovať existujúce prostredie a prispôbovať ho pre pohyb a krátkodobý pobyt človeka v exteriéri. Objekty drobnej architektúry môžu byť pevne spojené so zemou (predajné stánky, prístrešky MHD, oplotenie, stĺpiky, pätníky, pitné fontány, stojany na bicykle, verejné osvetlenie...) alebo mobilné (lavičky, zariadenie letných sezónnych sedení, odpadkové koše, mobilná zeleň...)

Pre potreby Generelu boli z objektov drobnej architektúry vyňaté reklamné, informačné a propagačné zariadenia, ktorým sú venované osobitné časti Generelu.

Reklama

je prezentácia produktov v každej podobe s cieľom uplatniť ich na trhu. Produkt je tovar, služby, nehnuteľnosti, obchodné meno, ochranná známka, označenie pôvodu výrobkov a iné práva a záväzky súvisiace s podnikaním.

Reklamné zariadenia

zobrazujú reklamu s cieľom získania zákazníkov (komerčná reklama). Šíriteľ reklamy je fyzická alebo právnická osoba, ktorá svoju reklamu šíri v rámci podnikateľskej činnosti.

Informačné zariadenia

poskytujú údaje o právnických a fyzických osobách a o zariadeniach obchodu a služieb alebo o smeroch ulíc a smeroch k miestnym cieľom (mestský informačný systém). Ako miestne ciele sú akceptovateľné úrady, objekty občianskej vybavenosti verejnoprospešného charakteru, miestne pamätihodnosti...)

Propagačné zariadenia

informujú občanov s cieľom upozorniť a získať záujemcov najmä pre charitatívne, kultúrne, telovýchovno-športové a iné spoločenské ciele. Sem patria aj transparenty a tabule so zameraním na bezpečnosť jazdy, ekológiu, humanitu a pod.

Diela, objekty a zariadenia, ktoré plnia súčasne viacero funkcií sú zaradené do všetkých častiach kam podľa svojej funkcie patria (sú uvedené viackrát).

1.5 Základné požiadavky na riešené územie

Pri spracovávaní Generelu sme vychádzali z nasledovných základných požiadaviek, ktoré musí verejné priestranstvo v MPR a jej ochrannom pásme spĺňať:

- **ochrana pamiatkového územia** (ochrana autenticky zachovaných historických budov a prostredia, ktoré ich obklopuje a ktorého sú súčasťou)
- **estetická kvalita mestského interiéru** (rešpektovanie špecifických historických architektonicko-urbanistických podmienok, rozvíjanie miestnej originality a identity...)
- **uspokojovanie funkčných a prevádzkových požiadaviek** (dostatočné dimenzovanie funkčných plôch, bezkolízna prevádzka, prvky drobnej architektúry zabezpečujúce fungovanie verejného mestského priestoru ...)
- **debariérizácia verejných priestorov** (odstraňovanie architektonických, komunikačných a sociálnych bariér)
- **ochrana poriadku a bezpečnosť priestorov** (ochrana pred asociálnym správaním iných ľudí, ale aj pred poranením v prípade kontaktu s niektorými prvkami priestoru)
- **ochrana životného prostredia** (redukcia vizuálneho smogu)
- **bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky**

1.6 Podklady

- Zásady ochrany pamiatkovej rezervácie, KPÚ Košice august 2005
- ÚPN HSA Košice, Zmeny a doplnky 2016/2, uznesenie č. 743 zo dňa 24.4.2017
- O vytváraní podmienok bezbariérového života občanov na území mesta Košice, VZN č. 41 august 1998
- Umiestnenie umeleckých diel na území Mestského parku v Košiciach, ÚHA Košice, február 2018, uznesenie č. 1086 zo dňa 16. apríla 2018
- Súpis umeleckých diel, ÚHA Košice, stav jún 2018
- Umiestnenie bike sharing staníc, ÚHA Košice
- Uzavretie vjazdov v historickom jadre, ÚHA Košice
- PD Reklamná stavba č.1, č. 2, Ing. arch. Ján Sekan 2017
- PD Park Moyzesova, Ing. arch. Ján Simonides 2011
- vlastný prieskum a fotodokumentácia

1.7 Právne predpisy vzťahujúce sa k riešenej problematike

(v platnom znení, včítane platných vyhlášok k uvedeným zákonom)

- Zákon č. 50/1996 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon)
- Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení
- Zákon č.135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon)
- Zákon č.8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č.147/2001 Z.z. o reklame a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 49/2002 Z .z. o ochrane pamiatkového fondu
- Zákon č.164/1996 Z.z. o dráhach
- Zákon č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny
- Zákon č.315/1996 Z.z. o premávke na pozemných komunikáciách

2. UMELECKÉ DIELA

2.1 Analýza súčasného stavu

Pri dokumentovaní súčasného stavu sme vychádzali z materiálu, ktorý spracoval ÚHA Košice: Súpis umeleckých diel (ďalej len Súpis). Rešpektovali sme číslovanie diel v Súpise, ktoré tvorí súvislý rad čísel v rámci celého mesta. V tomto zmysle sme upravili aj číslovanie jestvujúcich umeleckých diel v Mestskom parku použité v materiály „Umiestnenie umeleckých diel na území Mestského parku“.

V grafickej časti je znázornená poloha existujúcich umeleckých diel. Diela sú očíslované, ich špecifikácia je uvedená v legende. Bližšie údaje o jednotlivých dielach sú uvedené v tabuľke, ktorá tvorí prílohu textovej časti.

Záver a odporúčania vyplývajúce z analýzy súčasného stavu:

- jestvujúce umelecké diela sú výsledkom historického vývoja a stali sa súčasťou daného prostredia – podporujú jeho autenticnosť. V Genereli preto neuvažujeme s ich odstránením ani premiestnením. Nevylučujeme však možnosť nahradiť niektoré z nich v budúcnosti inými – umelecky hodnotnejšími dielami.
- niektoré jestvujúce umelecké diela boli dotvorené dodatočným nevhodným zásahom a je žiadúce, aby došlo náprave:
 - Chodec (Juraj Bartusz 1980) na Alžbetinej ulici – socha Júliusa Jakobyho bola doplnená o bronzovú tabuľku s textom, ktorá aj podľa autora sochy vôbec nezodpovedá jeho dielu
 - Studňa (Ing. arch. Oleg Šuk 2001) na Dominikánskom námestí – umelecké dielo prezentujúce archeologickú pamiatku bolo doplnené o kovovú konštrukciu
- niektoré umelecké diela sa z rôznych dôvodov z historického centra mesta vytratili a chýbajú:
 - Drak (Gabriel Nemčík 1996) Hlavná ulica – odstránené umelecky stvárnené detaily na severnom potôčiku
 - Mních (Ing. arch. Oleg Šuk 2001) Dominikánske námestie – poškodená a následne odstránená socha
- po niektorých dielach ostali prázdne miesta, ktoré je vhodné doriešiť:
 - podstavec po miléniových hodinách na SZ rohu budovy Štátneho divadla
- niektoré jestvujúce prvky v riešenom území je vhodné dotvoriť
 - bariéry nad plynovodom nad spojovacou chodbou Štátneho divadla (v súčasnosti dva kamenné kvetináče)
 - prezentácie archeologických nálezov, ktoré je možné výtvarne dotvoriť spôsobom, ktorý by pomohol k pochopeniu pôvodného účelu a významu prezentovaných objektov
 - Dolná brána na Hlavnej ulici
 - strieľňa na Alžbetinej ulici
 - časť mosta na Alžbetinej ulici
 - časť hradieb na Mlynskej ulici

Vo výkrese sú vyznačené lokality, ktoré navrhujeme na doriešenie. Okrem vyššie uvedených sú to aj ďalšie priestory, ktoré je možné výtvarne dotvoriť. Jednotlivé lokality sú očíslované a ich bližší popis je uvedený v časti: „Návrh lokalít vhodných na výtvarné doriešenie“.

Umelecky stvárniť je možné aj technické prvky: pitné fontány, poklopy inžinierskych sietí...

2.2 Pravidlá pre umiestňovanie umeleckých diel

Pre posúdenie existujúceho stavu a návrh riešenia je potrebné špecifikovať úlohu umeleckého diela v historickom mestskom interiéri a určiť kritériá na posúdenie vhodnosti umiestnenia jestvujúcich diel aj výber ďalších lokalít pre doplnenie novými umeleckými dielami.

Úlohou umeleckého diela v historickom prostredí je vhodne dotvárať daný priestor. Nie je možné stanoviť všeobecne platné exaktné pravidlá, ktorých dodržanie zabezpečí, aby umelecké dielo túto úlohu plnilo. Odporúčame, aby nové umelecké diela boli riešené formou súťaže. Pre objektívnejšie rozhodovanie je vhodné zriaďiť komisiu zo zástupcov odbornej umeleckej verejnosti, pracovníkov ÚHA, VSG a KPÚ Košice. Pre posúdenie vhodnosti umiestnenia konkrétneho umeleckého diela v MPR a jej ochrannom pásme uvádzame nasledovné kritériá.

Pamätníky

Na vnímanie a hodnotenie pamätníkov má vplyv množstvo faktorov. Pamätníky môžu mať rôznorodú formu (architektonický objekt, socha, súsošie, fontána, monolit, ale aj celý park), rôznu veľkosť od komorných objektov až po monumenty a rozličné stvárnenie. K umiestňovaniu (premiestňovaniu a odstraňovaniu) pamätníkov je treba pristupovať individuálne pre každý prípad, na základe posúdenia nasledovných kritérií:

- **spoločenský význam** – historický význam udalosti alebo prínos osobnosti (pre objektívne posúdenie pamätník zriaďovať osobnostiam najskôr 5 rokov po ich úmrtí)
- **väzba na lokalitu** – vzťah ku Košiciam, ku konkrétnej lokalite alebo objektu v nej
- **primeraná mierka** – veľkosť zodpovedajúcu danému priestoru
- **dostatočný odstup**
 - od pamiatkovo chránených objektov – rešpektovanie ich ochranného pásma
 - od rušivých prvkov a funkcií – zachovanie dôstojného prostredia
 - od iných umeleckých diel – zabránenie ich nevhodnej priestorovej interakcie
- **historická kontinuita** – rešpektovanie historického vývoja lokality

Pamätné tabule

Veľkosť a forma pamätných tabúl umožňuje väčšiu voľnosť pri ich osadzovaní. Pri ich umiestnení je potrebné zohľadniť požiadavky

- na ochranu historických objektov a ich častí
- na celkové výtvarné riešenie a jeho zosúladenie s okolitým prostredím

Výtvarné diela

V prípade výtvarného diela (ak nejde o súčasť pamätníka) je nutné brať do úvahy jeho špecifický charakter, odlišný od memoriálnych objektov. Výtvarné dielo včítane jeho umiestnenia v prostredí je výsledkom invencie jeho autora (napríklad socha Chodec od Juraja Bartusza na Alžbetinej ulici). Všeobecne nie je preto vhodné stanovovať exaktné pravidlá pre jeho obsah, formu a polohu v priestore.

Pri umiestnení výtvarného diela v MPR a jej ochrannom pásme však musia byť dodržané dva základné princípy:

- výtvarné dielo sa nesmie svojim pôsobením negatívne alebo dominantne presadzovať na úkor prostredia
- výtvarné dielo nemôže obmedzovať pohľad na historickú architektúru objektov alebo jej hodnotnú časť

Dodržanie týchto princípov sa posudzuje podľa obdobných kritérií ako pri pamätníkoch. Relevantné sú najmä: **primeraná mierka, dostatočný odstup a historická kontinuita.**

2.3 Návrh lokalít vhodných na výtvarné doriešenie

V priebehu prác na Genereli sme upravili názov tejto jeho časti. Z pôvodného „Návrh na umiestnenie umeleckých diel“ na terajší, ktorý podľa nás lepšie vystihuje jej obsah.

V niektorých lokalitách navrhujeme osadiť umelecké dielo, vo viacerých je priestor na tvorivý vklad umelca pri výtvarnom doriešení jestvujúceho objektu (ako bol napr. Mních na Dominikánskom námestí), niekde je potrebné napraviť nevhodné zásahy do umeleckého diela (Studňa na Dominikánskom námestí – dodatočná konštrukcia, Chodec na Alžbetinej ulici – dodatočne osadená tabuľka, ktorá podľa autora sochy nezodpovedá jeho dielu...)

Poloha všetkých lokalít navrhovaných na výtvarné doriešenie je zakreslená v grafickej časti. Číslovanie nadväzuje na schválený materiál „Umiestnenie umeleckých diel na území Mestského parku“, ktorý v Genereli rešpektujeme. Pre úplnosť sú v zozname uvedené aj návrhy č. 1 – 3 v Mestskom parku. V Genereli sme prevzali aj polohy navrhnuté pre umelecké diela v Parku Moyzesova tak, ako ich navrhol autor projektu Ing. arch. Ján Simonides.

Mestský park

- 1) Srnka – Arpád Račko 1985 – navrátenie existujúceho umeleckého diela na pôvodné miesto
- 2) fontána – miesto pre umiestnenie jedného umeleckého diela
- 3) lokalita pre umiestnenie jedného umeleckého diela

kruhový objazd pri Jumbo centre

- 4) plocha v strede okružnej križovatky – jediná lokalita v riešenom území vhodná na umiestnenie umeleckého diela väčších rozmerov, ktoré si vyžaduje väčší odstup od jestvujúcich objektov. Lokalita dobre viditeľná z prístupových smerov, ale pre svoju rušnú polohu v križovaní viacerých dopravných komunikácií nevhodná pre pamätník.

Hlavná ulica

- 5) začiatok potôčika – navrátenie výtvarného diela Chvost draka (Gabriel Nemčík 1996), ktoré dotváralo a označovalo začiatok potôčika a zároveň tvorilo bezpečnostnú bariéru
- 6) 6a) – 6c) tri mostíky cez potôčik – rekonštrukcia jedného a osadenie štyroch nových výtvarných prvkov zhotovených podľa zachovaného originálu (Gabriel Nemčík 1996), ktoré slúžili na mostíku ako madlá a zároveň orientačné prvky vyznačujúce bezbariérový prechod
- 7) ukončenie potôčika – navrátenie výtvarného diela Drak (Gabriel Nemčík 1996), ktoré dotváralo a označovalo koniec potôčika a zároveň tvorilo bezpečnostnú bariéru
- 8) SZ roh Štátneho divadla Košice – priestor na osadenie umeleckého diela s väzbou na divadlo v mieste odstránených miléniových hodín
- 9) 9a) – 9b) dve ochranné bariéry nad plynovodom (vyvýšené miesta v dlažbe, v súčasnosti kamenné kvetináče) – výtvarné dotvorenie
- 10) plocha okolo Štátneho divadla Košice dláždená andezitovými kockami – priestor na osadenie pamätných tabúl osobnostiam košického kultúrneho života („Chodník slávy“)
- 11) plocha pri Urbanovej veži – preriešenie novodobej inštalácie zvon Urban (1989)
- 12) plocha medzi Michalskou kaplnkou a Dómom sv. Alžbety – osadenie existujúceho diela Plod života (Ján Mathé 1977)
- 13) fontána pri Kaplnke sv. Michala – doplnenie novodobej fontány o výtvarné detaily
- 14) začiatok potôčika – výtvarné dotvorenie a označenie začiatku potôčika tvoriace zároveň bezpečnostnú bariéru
- 15) ukončenie potôčika – výtvarné dotvorenie a označenie konca potôčika tvoriace zároveň bezpečnostnú bariéru

Alžbetina ulica

- 16) prezentácia archeologického nálezu strieľňa – výtvarné dotvorenie objektu
- 17) prezentácia archeologického nálezu mosta – výtvarné dotvorenie objektu
- 18) plocha pred galériami – priestor pre osadenie umeleckého diela s väzbou na galérie
- 19) začiatok pešej zóny – miesto pre osadenie umeleckého diela (zvýraznenie začiatku pešej zóny). Dielo nesmie obmedzovať pohľad na Dóm sv. Alžbety.

Mlynská ulica

- 20) prezentácia archeologického nálezu hradobného múru – výtvarné dotvorenie objektu
- 21) začiatok pešej zóny – miesto pre osadenie umeleckého diela (zvýraznenie začiatku pešej zóny). Dielo nesmie obmedzovať pohľad na Dóm sv. Alžbety.
- 22) ukončenie schodíkov pred mostíkom (v mieste odstránených hodín) – miesto pre osadenie umeleckého diela

Dominikánske námestie

- 23) prezentácia archeologického nálezu múra – osadenie kópie zničenej a odstránenej sochy Mních (Ing. arch. Oleg Šuk 2001) na ukončení kamenného múrika

Timonova ulica

- 24) pred budovou Konzervatória – miesto pre osadenie umeleckého diela

roh Zvonárskej a Orlej ulice

- 25) sochu koňa Casso, osadenú na „uvoľnenom“ podstavci po premiestnenej soche Žrebec Ardo považujeme za dočasné riešenie. Navrhujeme celý tento priestor preriešiť a dotvoriť aj za pomoci nového umeleckého diela.

roh ulice Drevný trh a Rooseveltovej ulice

- 26) parčík – preriešenie pamätníka venovaného košickému výtvarníkovi Ľudovítovi Feldovi

Moyzesova ulica

- 27)– 59) Park Moyzesova – miesta pre osadenie umeleckých diel. Stromoradie umožňuje inštalovať viacero menších výtvarných diel bez ich vzájomného rušenia a ovplyvňovania. V súlade s projektom Park Moyzesova (Ing. arch. Ján Simonides 2011) navrhujeme zriadiť v parku exteriérovú galériu (Open gallery) pre dočasné – časovo ohraničené výstavy. Realizačný projekt počítal s premiestnením pamätníka Štefana Moyzesa na nárožie Gymnázia Šrobárova. Nakoľko pamätník ostal na pôvodnom mieste v parku, 2 miesta pre umelecké diela navrhované v projekte blízko jeho polohy sme zrušili.

2.4 Návrh lokalít vhodných na výtvarné doriešenie po zmene dopravy

Dotvorenie ďalších navrhovaných lokalít je možné až po predĺžení pešej zóny po Štúrovu ulicu respektíve po reorganizácii dopravy a zmene usporiadanie funkčných plôch na Štúrovej ulici.

Hlavná ulica

- 60) začiatok pešej zóny – miesto pre osadenie umeleckého diela (zvýraznenie začiatku pešej zóny a zároveň ukončenie koľajníc) Dielo nesmie obmedzovať pohľad na Michalskú kaplnku a Dóm sv. Alžbety.

Štúrova ulica

- 61)– 62) parčík – miesta pre osadenie umeleckých diel

Električka pre Hlavnú ulicu – dizajn spájajúci funkčné a estetické kritéria

Hlavná ulica – ochranná bariéra nad plynovodom

Mnich, Oleg Šuk 2001 (foto P. Knúrovský)

Alžbetina ulica – prezentácia mosta

Hlavná ulica – zvon Urban

Drak, Gabriel Nemčík 1996 (foto G. Nemčík)

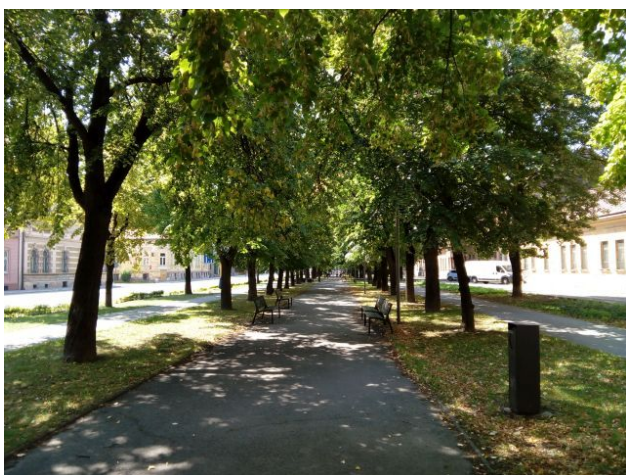
Madlo na mostíku, Gabriel Nemčík 1996

Hlavná ulica – prezentácia archeologických nálezov

Roh Zvonárskej a Orlej ulice – podstavec

Park Moyzesova

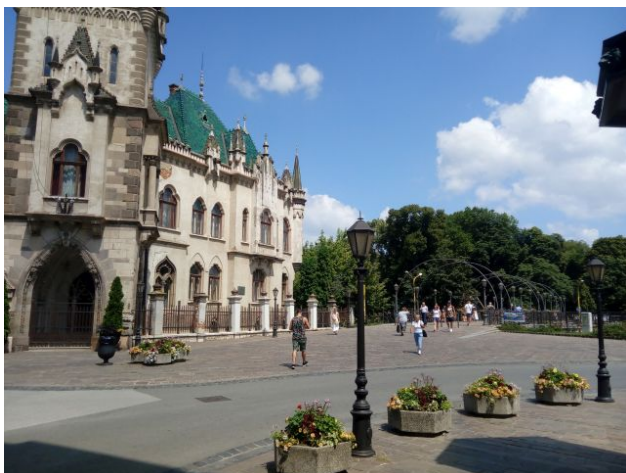
Timonova ulica – plocha pred Konzervatóriom

SZ roh Štátneho divadla Košice

Fontána za Kaplnkou sv. Michala

Mlynská ulica – miesto po odstránených hodinách

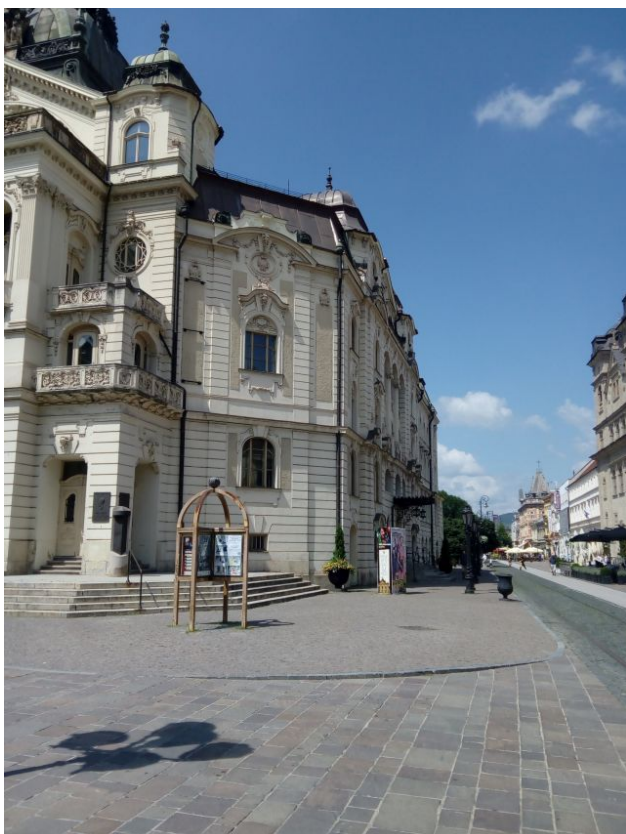
Začiatok pešej zóny na Alžbetinej ulici

Mestský park – fontána

Mlynská ulica – prezentácia archeologického nálezu

JV roh Štátneho divadla Košice

Začiatok pešej zóny na Mlynskej ulici

3. OBJEKTY DROBNEJ ARCHITEKTÚRY

3.1 Analýza súčasného stavu

Prvky drobnej architektúry sú dôležitou súčasťou obrazu verejného priestoru, ktorá nielen ovplyvňuje jeho vzhľad, ale má významný vplyv na jeho správnu funkčnosť a spôsob využívania.

V rámci rekonštrukcie ulíc v MPR Košice boli obmenené a doplnené aj objekty drobnej architektúry. Po uplynutí dvadsiatich rokov, ako dôsledok rozvoja nových technológií a zmeny životného štýlu, niektoré stratili svoj pôvodný význam (telefónne búdky), iné nie je záujem využívať na pôvodnú funkciu (novinové stánky). Zmenili sa reklamné zariadenia, alebo ostali bez funkcie a niektoré z nich sú prekážkou pre súčasné funkčné využitie verejného priestranstva.

Zmenil sa spôsob a intenzita využívania najmä pešej zóny. Mimoriadne vzrástla popularita sezónnych vonkajších sedení. Narástol aj počet ľudí pohybujúcich sa v historickom centre. Dochádza ku konfliktu vo funkčnom prerozdelení verejného priestoru, ktorý je potrebné odstrániť.

Vo verejnom priestore v historickom centre mesta sa nachádza množstvo mobilných prvkov a zariadení, ktoré obmedzujú využívanie týchto priestorov a znižujú ich estetickú hodnotu.

Niektoré objekty naopak v centre mesta chýbajú (nabíjacie stanice na mobilné zariadenia, moderné informačné systémy, zdieľané bicykle ...) a je potrebné ich doplniť.

Generel sa zaoberá tými objektami drobnej architektúry, ktoré je potrebné odstrániť, doplniť alebo regulovať. Jeho súčasťou nie sú napr. zastávky MHD, oplotenie, verejné osvetlenie...

Záver a odporúčania vyplývajúce z analýzy súčasného stavu:

- **novinové stánky** – na riešenom území sa nachádzajú rôzne typy predajných stánkov
 - stánok na rohu Hlavnej a Rooseveltovej ulice – pôvodný stánok z polovice 20. storočia (predaj tabaku, zmenáreň) – zachovať
 - liatinové novinové stánky (navrhnuté pre rekonštrukciu Hlavnej ulice)
 - pri OD Dargov (nevyužívaný) – využiť na samoobslužné infocentrum
 - pri Urbanovej veži (predaj suvenírov) – zachovať
 - pred Andrášiho palácom (nevyužívaný, prekáža letnému sedeniu) – premiestniť
 - pri Malej scéne ŠD (využívaný ako reklamný objekt, prekáža sedeniu) – premiestniť
 - na Mlynskej ulici (využívaný ako reklamný objekt) – využiť na infocentrum
 - na Dominikánskom námestí (nevyužívaný) – vhodne využiť alebo premiestniť
 - stánok pri OD Dargov vedľa liatinového stánku (využívaný ale neestetický) – odstrániť
 - stánok pri Dome umenia (nefunkčný, schátraný, nevhodný do MPR) – odstrániť
 - stánok na Továrenskej (nefunkčný, schátraný, nevhodný do MPR) – odstrániť
- **telefónne búdky** na riešenom území sú 2 typy telefónnych búdok (všetky sú nefunkčné)
 - uzatvorené (využívané ako reklamné a propagačné zariadenia) – všetky odstrániť
 - prístrešky v kombinácii s citylightami – všetky odstrániť
- **pitné fontány**
 - doplniť odstránenú pitnú fontánu na Bačíkovej ulici
 - opraviť poškodené a nefunkčné fontány
 - pitné fontány je možné umelecky stvárniť, alebo zakomponovať do umeleckého diela
- **bicyklové stojany** – v niektorých lokalitách chýbajú
- **stĺpiky, zábrany** – slúžia na zabránenie vjazdu áut, v niektorých lokalitách chýbajú

- **letné (sezónne) sedenia** – ich počet a rozloha neustále rastie, pri ich prevádzke nie sú dodržané stanovené pravidlá (prípadne pri niektorých boli povolené výnimky):
 - sedenia letných terás zaberajú aj plochu určenú pre peších a siahajú až po hranicu cyklistického chodníka
 - súčasťou vybavenia letných terás sú rôzne technické zariadenia
 - zábrany okolo letných sedení a mobilné kvetináče tvoria nežiadúce bariéry
 - prekrytia letných sedení (slnečníky, markízy...) majú potlač s reklamou

V grafickej časti je znázornená poloha objektov drobnej architektúry pevne spojených so zemou. Farebne sú odlíšené objekty navrhované na zachovanie, odstránenie a nové.

3.2 Pravidlá pre umiestňovanie objektov drobnej architektúry

v pešej zóne

- na Hlavnej ulici
 - na ploche medzi fasádami a cyklistickým chodníkom tak, aby pozdĺž fasád ostal voľný pás min. šírky 4 m a pozdĺž cyklistického chodníka min. 0,6 m
 - na chodníku pozdĺž oplotenia parkov tak, aby pre peších ostal pás min. šírky 1,5 m
- na Alžbetinej a Mlynskej ulici tak, aby v strede ostal pás pre peších min. šírky 6 m
- na ostatných uliciach tak, aby v strede ostal pás pre peších min. šírky 4 m

mimo pešej zóny

- na Alžbetinej a Mlynskej tak, aby na chodníku ostal pre peších pás min. šírky 3 m
- na ostatných uliciach tak, aby na chodníku ostal pre peších pás min. šírky 2 m

3.3 Pravidlá pre letné (sezónne) sedenia

Architektonické stvárnenie, objemové parametre a použité materiály letných sedení nesmú konkurovať a dominovať okolitej zástavbe historického prostredia. Nesmú znehodnotiť pamiatkové územie a negatívne ovplyvňovať architektonický výraz fasád. Ich umiestnenie nesmie prekážať plynulému pešieho pohybu.

povoľuje sa

- prekrytie sedenia formou slnečníkov (odporúčajú sa neutrálne zemité odtiene)
- umiestniť na slnečníkoch názov, logo alebo iné označenie vlastnej prevádzky

zakazuje sa:

- umiestňovať sezónne sedenia v rozpore s bodom 3.2
- používať rôzne pódia a konštrukcie
- používať slnečníky s reklamou obchodných značiek, výrobkov
- umiestňovať ako súčasť sezónnych sedení technické zariadenie (pulty, výčapné stojany...)
- umiestňovať ako súčasť sedení rôzne reklamné prvky (napr. tabule, sudy...)
- používať ohradenie sedení zábranami alebo súvislým radom mobilných kvetináčov
- prekryvať letné sedenie celťovinou, resp. iným spôsobom mimo prevádzkových hodín alebo za nepriaznivého počasia

odporúča sa:

- zohľadniť pri dizajne, materiálovom a farebnom riešení prvkov historické prostredie MPR
- používať samostatné stoličky a kreslá miesto lavíc

3.4 Návrh umiestnenia ďalších objektov drobnej architektúry

S vývojom technológií a so zmenou životného štýlu súvisia požiadavky na umiestnenie nových objektov drobnej architektúry vo verejnom priestore. Na riešenom území navrhujeme nasledovné objekty (ich poloha je zakreslená v grafickej časti Generelu):

- **bicyklové stojany** – odporúča sa zjednotiť typ s už používaným typom v MPR
- **stanoviská zdieľaných bicyklov** – plánované lokality poskytol ÚHA Košice. Projektová dokumentácia ešte nie je spracovaná a tak plocha je len orientačná. V MPR a jej ochrannom pásme sú stanoviská plánované v nasledovných lokalitách:
 - ulica Protifašistických bojovníkov
 - Staničné námestie
 - Šrobárova ulica
 - Hlavná ulica pred Dargovom
 - Kasárenské námestie
- **samoobslužné infocentrá** – vybavené pultom s interaktívnou dotykovou obrazovkou (viacjazyčné lokálne turistické informácie, informácie o akciách, službách, dopravných spojoch...). V centrách by boli umiestnené aj defibrilátory. Samoobslužné informačné centrá navrhujeme zriadiť v pôvodných jestvujúcich liatinových stánkoch upravených pre novú funkciu (na otvorené prístrešky bez bočných stien) situovaných vždy v kľúčových polohách na začiatku pešej zóny:
 - na Hlavnej ulici pri OD Dargov (jestvujúci stánok)
 - na Mlynskej ulici (jestvujúci stánok)
 - na Alžbetinej ulici (stánok osadený na pôvodnom mieste)
 - na rohu Hlavnej a Zbrojničnej ulice (stánok osadený miesto telefónnych búdok)
- **zábrany zamedzujúce vjazd automobilom** do pešej zóny – umiestnenie je prevzaté z podkladu ÚHA Košice. Odporúča sa zjednotiť typ s už použitým typom v MPR. Technické riešenie musí umožňovať vjazd zásobovacích vozidiel vo vyhradených hodinách a nepretržitý vjazd záchranných a pohotovostných služieb. Stĺpiky osadiť na uliciach:
 - Františkánska – v cípe ukončenia dlažbových kociek zo strany ulice Kováčska
 - Biela – v úrovni budov zo strany ulice Kováčskej ulice
 - Univerzitná – za úrovňou vjazdu do dvora budovy Kováčska 28
 - Mlynská – po obidvoch stranách križovania s Mlynskou ulicou a 1 m od okraja komunikácie na križovatke s Puškinovou ulicou
 - Zvonárska – pri budove Zvonárska 5
 - Vrátna – za hranou vjazdu do prevádzky Zlatý dukát
 - Alžbetina – 1 m od okraja čadičovej komunikácie Mäsiarska – Bočná
 - Zámočnícka – v úrovni budov zo strany Mäsiarskej ulice
 - Uršulínska – v úrovni budov zo strany Mäsiarskej ulice
 - Poštová – v úrovni budov zo strany Mäsiarskej ulice
- **hotspoty, zariadenia na dobíjanie mobilov** – bezplatné Wi-Fi pripojenie, lavičky vybavené nabíjačkami na mobilné zariadenia
 - pri fontáne v severnom parku
 - pri fontáne v južnom parku pri Kaplnke sv. Michala
 - pri Altánku v Mestskom parku

Novinový stánok na Továrenskej ulici

Novinový stánok na Moyzesovej ulici

Bicyklový stojan na Hlavnej ulici

Poštová schránka na Alžbetinej ulici

Telefónne prístrešky na Moyzesovej ulici

Novinový stánok pri OD Dargov

Sedenie na ploche určenej pre peší pohyb

Reklamné prvky ako súčasť sedenia

Lavice miesto kresiel a stoličiek

Súvislé bariéry okolo sedení

Technické zariadenia ako súčasť sedenia

Reklama na slnečníkoch

4. REKLAMNÉ ZARIADENIA

4.1 Analýza súčasného stavu

Na území MPR Košice a v jej ochrannom pásme sa nachádza množstvo reklamných zariadení na objektoch, stĺpoch a oploteniach – ukotvených alebo voľne stojacich na teréne. Niektoré sú umiestnené bez povolenia a v rozpore s platnými predpismi. Spôsobujú vizuálny smog a znehodnocujú historický mestský interiér.

Záver a odporúčania vyplývajúce z analýzy súčasného stavu

- **citylighty** – osadené na základe zmluvy mesta Košice s firmou JCDecaux ako samostatné objekty alebo ako súčasť zastávok MHD a telefónnych automatov – minimalizovať ich počet v riešenom území (odstrániť citylighty spolu s telefónnymi automatmi, citylighty prekážajúci na cyklochodníku pred Východoslovenským múzeom, prípadne aj ďalšie...). Ostatné využívať len ako propagačné alebo informačné zariadenia (propagácia kultúrnych, spoločenských a športových podujatí, informácie pre obyvateľov a návštevníkov mesta...)
- **reklamné stĺpy** – osadené na základe zmluvy mesta Košice s firmou JCDecaux (pred OD Dargov aj s pitnou fontánou) Ďalšie reklamné stĺpy sú umiestnené v ochrannom pásme MPR – po dohode s majiteľmi reklamných zariadení využívať výlučne ako propagačné zariadenia alebo odstrániť
- **reklamné vitríny**
 - dve zo štyroch vitrín na južnom konci Hlavnej ulice zhotovených v rovnakom designe ako novinové stánky – zachovať
 - vitrína na Hlavnej ulici pred budovou č. 25 – nepoužívaná, odstrániť
 - vitrína na Hlavnej ulici pred budovou č. 82 – zachovať
 - vitrína na Bačíkovej ulici – odstrániť celoplošný polep a zachovať
- **bilbordy, banery, reklamné tabule** – samostatne stojace, na budovách, na oploteniach – všetky odstrániť
- **navigačný systém** – reklamné tabule na stĺpoch verejného osvetlenia – všetky odstrániť
- **zástavy, vlajky a transparenty** – na objektoch, oploteniach, v zeleni – všetky odstrániť
- **mobilné reklamné zariadenia** – okolo stĺpov VO aj na spevnených plochách (trojhrany, štvorhrany, áčka, rôzne reklamné pútače...) – všetky odstrániť
- **iné objekty** – nevhodne využívané na reklamné účely (ako nosiče reklamy)
 - telefónne búdky – všetky odstrániť
 - novinové stánky – využiť na pôvodný účel, alebo premiestniť a dať im novú funkciu

4.2 Pravidlá pre umiestňovanie reklamných zariadení

V MPR a jej ochrannom pásme je zakázané:

- umiestňovať akákoľvek ďalšie reklamné stavby a zariadenia
- využívať ako nosiče reklamy objekty, ktoré nie sú na tento účel určené a schválené

Vo výnimočných a ojedinelých prípadoch môžu byť povolené na riešenom území na časovo obmedzenú krátku dobu (na jednotlivé akcie) reklamné zariadenia a veľkoplošné obrazovky.

4.3 Návrh umiestnenia ďalších reklamných zariadení

V riešenom území nenavrhujeme umiestnenie žiadnych nových reklamných zariadení.

Reklamné zariadenia na Hviezdoslavovej ulici

Reklamné zariadenia v Mestskom parku

Citylighty na Námesť osloboditeľov

Reklamný stĺp na Hlavnej ulici

Reklamné zariadenia na Hlavnej ulici

Reklamné zariadenie na Bačíkovej ulici

5. INFORMAČNÉ ZARIADENIA

5.1 Analýza súčasného stavu

Informačné zariadenia o právnických a fyzických osobách a o prevádzkarňach

Zariadenia sú často umiestnené v rozpore s platnými predpismi a negatívne ovplyvňujú vnímanie historickej architektúry a aj celkový vzhľad verejného priestoru. Mobilné zariadenia na ploche vyhradenej pre peších predstavujú aj prekážky pre pohyb osôb.

Mestský informačný systém

- **informačné tabule** – umiestnené spravidla na križovatke ulíc, osadené na samostatných stĺpoch – na viacerých miestach (najmä v pešej zóne) chýbajú – zachovať, doplniť
- **infokiosky** – elektronické informačné tabule s dotykovým displejom – pred ŠD Košice, na Námestí Maratónu mieru a ďalšie v Mestskom parku (8 samostatných a 4 zabudované)
 - chýbajú v kľúčových polohách v centre mesta
 - v Mestskom parku je ich zbytočne veľa (sú nevyužívané) – zvážiť zníženie počtu
 - sú málo výrazné, je ich problém „nájsť“
 - problémy s nefunkčnosťou zariadení

5.2 Pravidlá pre umiestňovanie informačných zariadení

Informačné zariadenia o právnických a fyzických osobách a o prevádzkarňach

- informačné zariadenia majú označovať konkrétnu prevádzku v danom objekte – je na nich zakázané propagovať predávaný tovar, sortiment, obchodné značky výrobkov a pod.
- výklady a vitríny sa majú využívať iba na prezentáciu tovaru a služieb príslušnej prevádzky umiestnenej v objekte
- informačné zariadenia sa svojou veľkosťou, formou a umiestnením musia prispôbiť architektúre budovy (tvaru budovy, kompozícii fasády...)

zakazuje sa:

- umiestňovať zariadenia
 - na strechách a štítoch objektov
 - na stĺpoch verejného osvetlenia
 - na výtvarných dielach, drobnej architektúre a na zeleni
 - na kovaných zábradliach pavlačí, balkónov a loggií, v parapetoch okien
 - na výplniach okenných a dverných otvorov a bránach vo forme celoplošných polepov
 - nad úrovňou parteru (nad kordónovou rímsou, alebo ak objekt nemá kordónovú rímsu nad úrovňou spodnej hrany okien 2. NP)
 - tak, aby prekryvali základné členenie priečelia a jeho významné detaily
 - kolmé na fasádu tak, aby ich spodný okraj bol nižšie ako 2,2 m nad úrovňou chodníka
- používať
 - voľne stojace zariadenia
 - zástavy, vlajky a transparenty
 - zariadenia obťažujúce okolie a obytné prostredie hlukom alebo osvetlením
 - svetelné zariadenia, ktorých účinok deformuje a potláča žiadúcu plasticitu fasády

povoľujú sa tieto druhy informačných zariadení:

- konzolové vývesné štíty
- informačné tabuľky a tabule
- samostatné trojrozmerné nápisy a logá v páse nad výkladmi a vstupmi
- maľované nápisy na fasáde
- priestorové nápisy na sklenených plochách výkladov

odporúča sa:

- vytvárať nápisy a logá zo samostatných znakov
- tabuľu na fasáde používať len ak je integrovanou súčasťou architektúry a jej veľkosť rešpektuje proporcie architektonických prvkov (okná, rímsy, štíty, terasy...)
- použiť pre označenie každej prevádzky len jedno zariadenie
- pri viacerých prevádzkach v jednom objekte vypracovať ucelenú koncepciu pre celý objekt
- označenia pre prevádzky v objekte bez priameho kontaktu s ulicou umiestňovať na spoločnom paneli alebo združenom vývesnom štíte
- kvalitné individuálne výtvarné a dizajnérske spracovanie informačných zariadení s použitím trvanlivých a ušľachtilých materiálov

Mestský informačný systém (smerovníky)

- je zakázané umiestňovať informačné tabuľky na stĺpoch verejného osvetlenia
- informačné zariadenia nesmú svojím vyhotovením a umiestnením
 - ohrozovať verejnú bezpečnosť a poriadok
 - brániť rozhľadu na verejnej komunikácii a na ceste
 - prekážať viditeľnosti dopravných značiek
 - vytvárať na pozemnej komunikácii, verejnej ploche a verejnom priestranstve prekážku pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie

5.3 Návrh umiestnenia ďalších informačných zariadení

Informačné zariadenia o právnických a fyzických osobách a o prevádzkarňach

- je žiadúce, aby každý objekt na riešenom území mal pred osadením nového informačného zariadenia vypracovanú komplexnú koncepciu zariadení, ktoré na ňom budú umiestnené
- výsledkom koncepčného prístupu by miesto umiestnenia ďalších zariadení malo byť naopak zníženie ich počtu

Mestský informačný systém

- **informačné tabule (smerovníky)** – jestvujúce informačné zariadenia je potrebné doplniť o ďalšie na všetkých významných križovaniach ulíc
- **4 samoobslužné infocentrá** – v liatinových novinových stánkoch na štyroch koncoch pešej zóny: na južnom konci Hlavnej (jestvujúci stánok), na severnom konci Hlavnej (miesto telefónnych búdok), na Mlynskej (jestvujúci stánok) a na Alžbetinej ulici (v mieste pôvodného stánku). Odporúčame použiť menší typ novinových stánkov a upraviť ho tak, aby vznikol otvorený kontrolovateľný priestor – prístrešok. Výrazné objekty stánkov budú ľahko identifikovateľné (nebude ich problém nájsť). Infocentrá navrhujeme vybaviť
 - elektronickou informačnou tabuľou s dotykovým displejom
 - automatickým externým defibrilátorom

Celoplošný polep výkladov na Hlavnej ulici

Informačné zariadenia pred železničnou stanicou

Informačné a reklamné zariadenia na Hlavnej ulici

Novinový stánok navrhovaný na infocentrum

Informačné a reklamné zariadenia na Mäsiarskej ulici

Infokiosk pred Štátnym divadlom Košice

6. PROPAGAČNÉ ZARIADENIA

6.1 Analýza súčasného stavu

- **propagačné stavby** – pevne ukotvené propagačné zariadenia (Štátne divadlo Košice, Slovenské technické múzeum, Východoslovenská galéria, Východoslovenské múzeum) – ponechať, prípadne upraviť
- **propagačné vitríny** – dve zo štyroch vitrín, ktoré boli zhotovené v rovnakom designe ako novinové stánky a osadené na južnom konci Hlavnej ulice – ponechať
- **citylighty** – využívané na základe zmluvy JCDecaux aj pre potreby mesta – ponechať
- **mobilné propagačné zariadenia** – okolo stĺpov VO a na spevnených plochách (trojhrany, štvorhrany, áčka), nevhodné do historického prostredia – všetky odstrániť
- **vlajkosláva** – umiestnená na objektoch na príležitostnú prezentáciu kultúrno – spoločenských udalostí (vernisáž, výstavy, divadelné hry, hudobné koncerty a pod.)
- **iné objekty** – nevhodne využívané na propagačné účely
 - telefónne búdky – všetky odstrániť
 - novinové stánky – využiť na pôvodný účel, alebo premiestniť a dať im novú funkciu

6.2 Pravidlá pre umiestňovanie propagačných zariadení

- vo výnimočných a ojedinelých prípadoch môžu byť povolené na riešenom území na časovo obmedzenú dobu (na jednotlivé akcie) propagačné zariadenia a veľkoplošné obrazovky
- v MPR, zvlášť v susedstve chránených pamiatkových objektov, musia zariadenia spĺňať najvyššie nároky na ich výtvarné a materiálové stvárnenie

zakazuje sa

- používanie mobilných propagačných zariadení okolo stĺpov VO a na spevnených plochách (trojhrany, štvorhrany, áčka) ako „nekultúrnu“ formu propagácie kultúry
- osadzovanie ďalších propagačných zariadení typu jestvujúcich reklamných valcov

odporúča sa

- na propagáciu podujatí využívať (po dohode s majiteľom) existujúce citylighty a jestvujúce reklamné valce
- používať zariadenia na primeranej tvarovej a materiálovej úrovni, s kvalitným individuálnym výtvarným a dizajnerským prejavom. Uprednostniť trvanlivé a ušľachtilé materiály.
- v prípade vitrín zjednotiť design s už použitým typom v MPR (s vitrínami zhotovenými v rovnakom designe ako novinové stánky)
- propagovať podujatia prostredníctvom jestvujúcich infokioskov aj nových zariadení v samoobslužných infocentrách
- na propagáciu inštitúcií a podujatí využívať moderné technológie (napr. mobilné aplikácie...)

6.3 Návrh umiestnenia ďalších propagačných zariadení

- propagačný objekt pre Štátne divadlo Košice – na SZ rohu divadla – vzhľadom na polohu v tesnej blízkosti jednej z najvýznamnejších pamiatkovo chránených stavieb v MPR neosadzovať typový reklamný objekt, ale použiť individuálne výtvarné riešenie (objekt je zaradený medzi umelecké diela)
- propagačný objekt pre Malú scénu ŠD Košice – v zóne aktivít pred budovou – použiť individuálne výtvarné riešenie alebo objekt typovo zhodný s vitrínami na Hlavnej ulici

Propagačné zariadenie – Východoslovenská galéria

Pred vstupom do Slovenského technického múzea

Propagačné vitríny informačných centier

Propagačné zariadenia – Štátne divadlo Košice

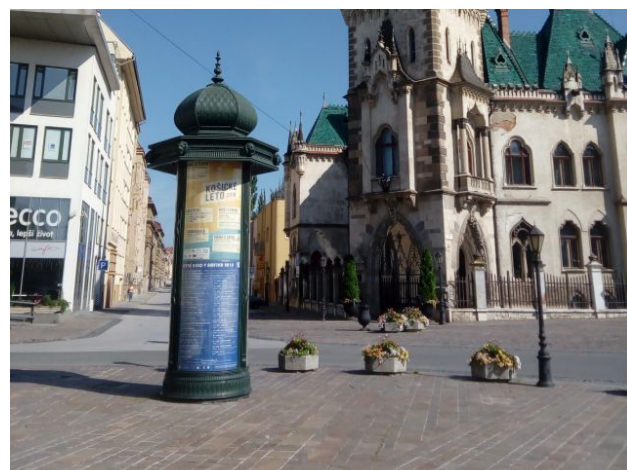
Propagačné zariadenie – Návštevnícke centrum

Propagačné zariadenie – Slovenské techn. múzeum

Telefónne búdky – propagačné zariadenie

Takto by mala propagácia vyzerat'

Propagačný štvorhran

Propagačný trojhran v susedstve reklamnej tabule

Takto vyzerá propagácia kultúrnych podujatí

Takto by mala propagácia vyzerat'

7. UMIESTŇOVANIE DIEL, OBJEKTOV A ZARIADENÍ

- umiestniť umelecké dielo, objekt drobnej architektúry, reklamné, informačné alebo propagačné zariadenie v MPR Košice alebo jej ochrannom pásme možno len na základe rozhodnutia Krajského pamiatkového úradu Košice a súhlasného stanoviska ÚHA Košice
- diela, objekty a zariadenia charakteru stavby (§43 zákona č. 50/1976 – Zákon o územnom plánovaní a stavebnom poriadku) je možné umiestniť len na základe ohlásenia alebo stavebného povolenia

8. ZÁVER

Tvorba účelného ale súčasne i estetického prostredia zvyšuje návštevnosť a atraktivitu centrálnych mestských verejných priestorov. Kvalitný mestský interiér má preukázateľne pozitívne ekonomické dopady a podporuje aj rozvoj cestovného ruchu.

Je potrebné, aby celý architektonický a urbanistický interiér bol riešený koordinovane, so súladom funkčných, prevádzkových aj priestorových prvkov, s jednotne chápanou kompozíciou a dizajnom a s rešpektovaním historických hodnôt prostredia.

Generel stanovuje pravidlá. Z pravidiel nie je bežne možné robiť výnimky – ak je napriek tomu vhodné, aby taká výnimka existovala, je nutné ju do pravidla zapracovať.

Súbor pravidiel sám o sebe nevyrieši súčasné problémy a nezabezpečí v budúcnosti kvalitu verejného priestoru v CMZ Košice a v jej ochrannom pásme. Dodržovanie pravidiel je nevyhnutné aj **kontrolovať a vynucovať**.